ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2024/148
Karar Sayısı : 2025/148
Karar Tarihi : 10/7/2025

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Murat EMİR, Gökhan GÜNAYDIN ve Mahir BAŞARIR ile birlikte 126 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 2/7/2024 tarihli ve (161) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 3. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 239. maddesinin (1) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinin,

B. 4. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 241. maddesinin (1) numaralı fıkrasının *"...Defterdarlık Uzmanı ve Defterdarlık Uzman Yardımcısı ile defterdarlıkların teşkilat ve görev alanına giren konularda teftiş, denetim, soruşturma ve inceleme işleri yaptırmak üzere..."* bölümünün *"...Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Uzman Yardımcısı ile..."* şeklinde değiştirilmesinin,

C. 11. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Altıncı Kısmı'nın Sekizinci Bölümü'ne eklenen geçici 3. maddenin (1) numaralı fıkrasının (e) bendinin,

Ç. 16. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 154. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın,

D. 20. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadro ve pozisyonların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ekli cetvellerin ilgili bölümlerinden çıkarılmasının,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ekli (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesinin,

Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 10., 11., 35., 104., 128., 153. ve 161. maddelerine aykırı oldukları ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ KURALLARI

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK) iptali talep edilen kuralların da yer aldığı;

1. 3. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın değiştirilen 239. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"*(1) Bakanlığın taşra teşkilatı, muhasebat ve muhakemat birimlerinden oluşur. Bu birimler görevlerini, Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatı amiri olan defterdara bağlı çalışarak yürütür.* ***Defterdar, bulunduğu ilde Bakanlığın en büyük memuru ve il ve bağlı ilçeler teşkilatının amiri sıfatını haizdir.***"

2. 4. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın 241. maddesinin bölüm değişikliği yapılan (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"*(1) Bakanlık merkez teşkilatında 657 sayılı Kanunun ek 41 inci maddesine göre Hazine ve Maliye Uzmanı ile Hazine ve Maliye Uzman Yardımcısı; taşra teşkilatında aynı Kanunun ek 44 üncü maddesine göre* ***Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Uzman Yardımcısı ile*** *375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 24 üncü maddesi uyarınca doğrudan defterdara bağlı Muhasebe Denetmeni ve Muhasebe Denetmen Yardımcısı istihdam edebilir.*"

3. 11. maddesiyle (1) numaralı CBK'nın Altıncı Kısmı'nın Sekizinci Bölümü'ne eklenen geçici 3. maddenin (1) numaralı fıkrasının (e) bendi şöyledir:

"***e) Bakanlığın taşra teşkilatı kadro ve pozisyonlarında bulunanlardan mülga defterdarlıklarda istihdam edilenlerin Bakanlık taşra teşkilatı ile Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı defterdarlıkların kadro ve pozisyonlarına atanmaları hakkında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 33 üncü maddesi hükümleri uygulanır.***"

4. 16. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın (2) numaralı fıkranın eklendiği 154. maddesi şöyledir:

"*Defterdar (Değişik başlık:RG-3/7/2024-32591-CK-161/16 md.)*

MADDE 154 – (1) Defterdar; defterdarlığın amiri olup, yetki alanındaki işlemlerin mevzuat hükümlerine göre yürütülmesi ve izlenmesi, vergi inceleme ve denetimlerinin gerçekleştirilmesi, kendisine bağlı birimlerin görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmelerinin sağlanması, mükelleflere kanunların uygulanmasına ilişkin görüş bildirilmesi, mükellef haklarının gözetilmesi, faaliyetleri hakkında Başkanlığın bilgilendirilmesi, kanunlara aykırı hareketi görülenler hakkında takibatta bulunulması ve emrine atanan personelin özlük işlemlerinin yürütülmesinden doğrudan Başkanlığa karşı sorumludur.

(2) *(Ek:RG-3/7/2024-32591-CK-161/16 md.)* ***Defterdar aynı zamanda, bulunduğu ilde Bakanlığın taşra teşkilatındaki işlemlerin mevzuat hükümlerine göre yürütülmesi, denetlenmesi, merkez ve taşradan sorulan soruların cevaplandırılması, kanuna aykırı hareketi görülenler hakkında takibatta bulunulmasından görevli ve sorumludur.***

(3) Ödenek gönderme belgesi ile verilen harcama yetkisi çerçevesinde defterdarlıkça yapılacak ödemelere ilişkin harcama yetkisi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 31 inci maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde defterdarca kısmen veya tamamen grup müdürlüklerine veya müdürlüklere devredilebilir."

5. 20. maddesi şöyledir:

"***MADDE 20- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadro ve pozisyonlar iptal edilerek 2 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki cetvellerin ilgili bölümlerinden çıkarılmış, ekli (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin eki (I) sayılı Cetvelin ilgili bölümlerine eklenmiştir.***"

(1) SAYILI LİSTE

KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
TEŞKİLATI: TAŞRA

İPTAL EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	***UNVANI***	***DERECESİ***	***ADEDİ***
GİH	*Defterdar*	*1*	*81*
GİH	*Defterdar Yardımcısı*	*1*	*148*
GİH	*Personel Müdürü*	*1*	*72*
GİH	*Personel Müdürü*	*2*	*6*
GİH	*Personel Müdürü*	*3*	*3*
GİH	*Personel Müdür Yardımcısı*	*1*	*65*
GİH	*Personel Müdür Yardımcısı*	*2*	*16*
GİH	*Personel Müdür Yardımcısı*	*3*	*16*
GİH	*Personel Müdür Yardımcısı*	*4*	*12*
GİH	*Personel Müdür Yardımcısı*	*5*	*28*
GİH	*Defterdarlık Uzmanı*	*1*	*1.770*
GİH	*Defterdarlık Uzmanı*	*2*	*721*
GİH	*Defterdarlık Uzmanı*	*3*	*1.372*
GİH	*Defterdarlık Uzmanı*	*4*	*809*
GİH	*Defterdarlık Uzmanı*	*5*	*1.148*
GİH	*Defterdarlık Uzmanı*	*6*	*682*
GİH	*Defterdarlık Uzmanı*	*7*	*219*
GİH	*Defterdarlık Uzmanı*	*8*	*13*
GİH	*Defterdarlık Uzman Yardımcısı*	*6*	*385*
GİH	*Defterdarlık Uzman Yardımcısı*	*7*	*190*
GİH	*Defterdarlık Uzman Yardımcısı*	*8*	*452*
GİH	*Defterdarlık Uzman Yardımcısı*	*9*	*382*
GİH	*Koruma ve Güvenlik Görevlisi*	*5*	*30*
GİH	*Koruma ve Güvenlik Görevlisi*	*6*	*10*
GİH	*Koruma ve Güvenlik Görevlisi*	*7*	*9*
GİH	*Koruma ve Güvenlik Görevlisi*	*8*	*9*
GİH	*Koruma ve Güvenlik Görevlisi*	*9*	*45*
GİH	*Koruma ve Güvenlik Görevlisi*	*10*	*8*

GİH	Şoför	5	225
GİH	Şoför	6	25
GİH	Şoför	7	49
GİH	Şoför	8	15
GİH	Şoför	10	26
TH	Programcı	1	16
TH	Programcı	2	7
TH	Programcı	3	16
TH	Programcı	4	13
TH	Programcı	5	30
TH	Programcı	7	1
TH	Programcı	8	1
TH	Programcı	9	1
TH	Çözümleyici	1	1
TH	Çözümleyici	3	3
TH	Çözümleyici	6	1
TH	Mühendis	1	2
TH	Mühendis	2	4
TH	Mühendis	3	3
TH	Mühendis	4	4
TH	Mühendis	6	1
TH	Mühendis (0)	1-8	40
TH	Tekniker	1	10
TH	Tekniker	2	9
TH	Tekniker	3	8
TH	Tekniker	4	6
TH	Tekniker	5	6
TH	Tekniker	6	1
TH	Tekniker	7	5
TH	Tekniker (Ö)	1-9	40
TH	Tekniker (Ş)	8	1
TH	Teknisyen	3	121
TH	Teknisyen	4	34
TH	Teknisyen	5	80
TH	Teknisyen	6	25
TH	Teknisyen	7	19
TH	Teknisyen	8	15
TH	Teknisyen	9	13
TH	Teknisyen	10	23
TH	Teknisyen	11	4
TH	Teknisyen	12	10
TH	Teknisyen (Ş)	10	9
TH	Teknisyen (0)	3-12	39
SH	Daire Tabibi	1	10
SH	Daire Tabibi	2	4
SH	Çocuk Gelişimcisi	1	1
SH	Hemşire	1	3
SH	Hemşire	2	3

SH	Hemşire	3	2
SH	Sağlık Teknikeri	1	1
YH	Teknisyen Yardımcısı	5	46
YH	Teknisyen Yardımcısı	6	8
YH	Teknisyen Yardımcısı	7	8
YH	Teknisyen Yardımcısı	8	3
YH	Teknisyen Yardımcısı	9	2
YH	Teknisyen Yardımcısı	10	1
YH	Teknisyen Yardımcısı	11	1
YH	Teknisyen Yardımcısı	12	5
YH	Hizmetli	5	833
YH	Hizmetli	6	108
YH	Hizmetli	7	179
YH	Hizmetli	8	108
YH	Hizmetli	9	99
YH	Hizmetli	10	39
YH	Hizmetli	11	36
YH	Hizmetli	12	141
YH	Hizmetli	13	1
YH	Hizmetli	14	1
YH	Hizmetli (Ş)	5	1
YH	Hizmetli (Ş)	6	1
YH	Hizmetli (Ş)	7	1
YH	Hizmetli (Ş)	9	3
YH	Hizmetli (Ş)	11	140
YH	Hizmetli (Ş)	12	228
YH	Hizmetli (Ş)	11-15	230
YH	Aşçı	5	38
YH	Aşçı	6	5
YH	Aşçı	7	12
YH	Aşçı	8	8
YH	Aşçı	9	9
YH	Aşçı	10	4
YH	Aşçı	11	7
YH	Aşçı	12	6
YH	Kaloriferci	5	219
YH	Kaloriferci	6	28
YH	Kaloriferci	7	26
YH	Kaloriferci	11	22
YH	Kaloriferci	12	25
YH	Bekçi	5	361
YH	Bekçi	6	37
YH	Bekçi	7	22
YH	Bekçi	8	29
YH	Bekçi	10	33
YH	Bekçi	11	6
YH	Bekçi	12	33
YH	Dağıtıcı	5	29

YH	Dağıtıcı	6	2
YH	Dağıtıcı	7	20
YH	Dağıtıcı	8	7
YH	Dağıtıcı	9	5
YH	Dağıtıcı	10	3
YH	Dağıtıcı	12	1
TOPLAM			**12.907**

KURUMU : HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : TAŞRA
SÖZLEŞME TÜRÜ:657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNUN 4/B MADDESİ

İPTAL EDİLEN POZİSYONLARIN	
UNVANI	**ADEDİ**
İdari Büro Görevlisi	5
İdari Destek Görevlisi	39
TOPLAM	**44**

KURUMU : GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI: TAŞRA

İPTAL EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	**UNVANI**	**DERECESİ**	**ADEDİ**
GİH	Vergi Dairesi Başkanı	1	100
TOPLAM			**100**

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
TEŞKİLATI: TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	**UNVANI**	**DERECESİ**	**ADEDİ**
GİH	Muhasebe Uzmanı	1	1.770
GİH	Muhasebe Uzmanı	2	721
GİH	Muhasebe Uzmanı	3	1.372
GİH	Muhasebe Uzmanı	4	809
GİH	Muhasebe Uzmanı	5	1.148
GİH	Muhasebe Uzmanı	6	682
GİH	Muhasebe Uzmanı	7	219
GİH	Muhasebe Uzmanı	8	13
GİH	Muhasebe Uzman Yardımcısı	6	385
GİH	Muhasebe Uzman Yardımcısı	7	190
GİH	Muhasebe Uzman Yardımcısı	8	452

GİH	Muhasebe Uzman Yardımcısı	9	382
TOPLAM			8.143

KURUMU : GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
TEŞKİLATI: TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN			
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	ADEDİ
GİH	Defterdar	1	81
GİH	Gelir İdaresi Grup Müdürü	1	100
GİH	Müdür	1	54
GİH	Müdür	2	53
GİH	Müdür	3	54
GİH	Müdür	4	53
GİH	Müdür Yardımcısı	1	35
GİH	Müdür Yardımcısı	2	35
GİH	Müdür Yardımcısı	3	35
GİH	Müdür Yardımcısı	4	35
GİH	Müdür Yardımcısı	5	15
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	5	30
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	6	10
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	7	9
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	8	9
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	9	45
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	10	8
GİH	Şoför	5	225
GİH	Şoför	6	25
GİH	Şoför	7	49
GİH	Şoför	8	15
GİH	Şoför	10	26
TH	Programcı	1	16
TH	Programcı	2	7
TH	Programcı	3	16
TH	Programcı	4	13
TH	Programcı	5	30
TH	Programcı	7	1
TH	Programcı	8	1
TH	Programcı	9	1
TH	Çözümleyici	1	1
TH	Çözümleyici	3	3
TH	Çözümleyici	6	1
TH	Mühendis	1	2
TH	Mühendis	2	4
TH	Mühendis	3	3
TH	Mühendis	4	4
TH	Mühendis	6	1

TH	Mühendis (Ö)	1-8	40
TH	Tekniker	1	10
TH	Tekniker	2	9
TH	Tekniker	3	8
TH	Tekniker	4	6
TH	Tekniker	5	6
TH	Tekniker	6	1
TH	Tekniker	7	5
TH	Tekniker (Ö)	1-9	40
TH	Teknisyen	3	121
TH	Teknisyen	4	34
TH	Teknisyen	5	80
TH	Teknisyen	6	25
TH	Teknisyen	7	19
TH	Teknisyen	8	15
TH	Teknisyen	9	13
TH	Teknisyen	10	23
TH	Teknisyen	11	4
TH	Teknisyen	12	10
TH	Teknisyen (Ö)	3-12	39
SH	Daire Tabibi	1	10
SH	Daire Tabibi	2	4
SH	Çocuk Gelişimcisi	1	1
SH	Hemşire	1	3
SH	Hemşire	2	3
SH	Hemşire	3	2
SH	Sağlık Teknikeri	1	1
YH	Teknisyen Yardımcısı	5	46
YH	Teknisyen Yardımcısı	6	8
YH	Teknisyen Yardımcısı	7	8
YH	Teknisyen Yardımcısı	8	3
YH	Teknisyen Yardımcısı	9	2
YH	Teknisyen Yardımcısı	10	1
YH	Teknisyen Yardımcısı	11	1
YH	Teknisyen Yardımcısı	12	5
YH	Hizmetli	5	833
YH	Hizmetli	6	108
YH	Hizmetli	7	179
YH	Hizmetli	8	108
YH	Hizmetli	9	99
YH	Hizmetli	10	39
YH	Hizmetli	11	36
YH	Hizmetli	12	141
YH	Hizmetli	13	1
YH	Hizmetli	14	1
YH	Aşçı	5	38
YH	Aşçı	6	5
YH	Aşçı	7	12
YH	Aşçı	8	8

YH	Aşçı	9	9
YH	Aşçı	10	4
YH	Aşçı	11	7
YH	Aşçı	12	6
YH	Kaloriferci	5	219
YH	Kaloriferci	6	28
YH	Kaloriferci	7	26
YH	Kaloriferci	11	22
YH	Kaloriferci	12	25
YH	Bekçi	5	361
YH	Bekçi	6	37
YH	Bekçi	7	22
YH	Bekçi	8	29
YH	Bekçi	10	33
YH	Bekçi	11	6
YH	Bekçi	12	33
YH	Dağıtıcı	5	29
YH	Dağıtıcı	6	2
YH	Dağıtıcı	7	20
YH	Dağıtıcı	8	7
YH	Dağıtıcı	9	5
YH	Dağıtıcı	10	3
YH	Dağıtıcı	12	1
TOPLAM			**4.253**

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL ve Ömer ÇINAR'ın katılımlarıyla 5/9/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Murat ÖZDEN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen CBK kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. CBK'ların Anayasal Çerçevesi ve Yargısal Denetimi

3. Anayasa Mahkemesi CBK'ların anayasal çerçevesini ve yargısal denetimine ilişkin ilkeleri daha önceki kararlarında belirlemiştir. Buna göre CBK'ların yargısal denetiminde öncelikle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ila dördüncü cümlelerinde belirtilen konu bakımından yetki kurallarına uygunluğunun ele

alınması gerekmekte olup bu kapsamda düzenlemenin; yürütme yetkisine ilişkin olması, Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili olmaması, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen ya da kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin olmaması gerekir. Anılan fıkra yönünden herhangi bir aykırılık tespit edilmemesi durumunda ise bu defa CBK'ların içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi yapılmalıdır (AYM, E.2019/78, K.2020/6, 23/1/2020, §§ 3-13; E.2019/31, K.2020/5, 23/1/2020, §§ 3-13; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 3-13; E.2018/155, K.2020/27, 11/6/2020, §§ 3-13; E.2018/128, K.2023/159, 28/9/2023, § 9).

B. CBK'nın 3. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın Değiştirilen 239. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Üçüncü Cümlesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

4. Dava dilekçesinde özetle; defterdarın görev ve yetkilerinin kanunla düzenlenmesi gerektiği, nitekim il idare şube başkanı olan defterdarın görev ve yetkilerinin esas itibarıyla 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 4. maddesinde düzenlendiği, dolayısıyla dava konusu kuralla kanunda açıkça düzenlenen konuda düzenleme yapıldığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

5. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., 8., 11. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu hususta inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

6. Kuralla, defterdarın bulunduğu ilde Hazine ve Maliye Bakanlığının (Bakanlık) en büyük memuru, il ve bağlı ilçeler teşkilatının amiri olduğu hükme bağlanmıştır.

7. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesi uyarınca CBK'lar bakımından aranan hususlardan biri de kanunda açıkça düzenlenen konularda CBK çıkarılamamasıdır. Bu fıkra gereğince inceleme yapılırken CBK ile karşılaştırmaya esas olabileceği değerlendirilen ilgili kanunun CBK ile düzenlenen alanda hüküm ifade edip etmediğinin belirlenmesi gerekmekte olup bu bağlamda CBK olmasaydı karşılaştırmaya esas alınan kanun hükmünün CBK ile düzenleme yapılan konuya uygulanacak olup olmaması, CBK'nın kanun ile düzenlenen konuda çıkarılıp çıkarılmadığına dair bir göstergedir (AYM, E.2023/61, K.2024/10, 18/1/2024, § 16).

8. 5442 sayılı Kanun'un 4. maddesinde il genel idaresinin başının ve merciin vali olduğu, bakanlıkların kuruluş mevzuatına göre illerde gerektiği kadar teşkilatın bulunacağı, bu teşkilatın her birinin başında il idare şube başkanlarının bulunacağı hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda Bakanlık il müdürleri, bağlı oldukları bakanlıkların kuruluş kanunlarındaki görev ve yetkilerini il bazında yerine getirmekle sorumludur (AYM, E.2015/61, K.2016/172, 2/11/2016, § 171).

9. Anılan Kanun'un 21. maddesinde il idare şube başkanlarının kendi şubelerine taalluk eden işlerin yürütülmesinden, şubeleri memur ve müstahdemlerinin kanun, CBK ve diğer mevzuatta belirtilen ödev ve görevlerinin sürat ve intizamla yapılmasından valiye karşı sorumlu oldukları, il idare şube başkanlarının her birinin kanun, CBK ve diğer mevzuatın verdiği ödev ve görevleri ve valinin emirlerini yürüterek aldıkları işler üzerinde gereken incelemeleri yaparak bilgi ve düşüncelerini zamanında bildirmek ve valinin istediği her türlü malumatı vermekle ödevli oldukları hükme bağlanmıştır.

10. Kanun'un 27. maddesinde de ilçe genel idaresinin başının ve merciinin kaymakam olduğu, kaymakamın ilçede Cumhurbaşkanının idari yürütme vasıtası olduğu, ilçenin genel idaresinden kaymakamın sorumlu olduğu, bakanlıkların kuruluş mevzuatına göre ilçede lüzumu kadar teşkilatı bulunacağı -adli teşkilat ile bir kısım askeri teşkilat hariç- bu teşkilatın kaymakamın emri altında olduğu hükme bağlanmıştır. Kanun'un 28. maddesinde ilçedeki genel idare teşkilatının başında bulunanların ilçe idare şube başkanları olduğu, bunların emri altında çalışanların ilçenin ikinci derecede memurları olduğu ifade edilmiştir.

11. Anılan düzenlemelerden il idaresinin başının vali, ilçe idaresinin başının kaymakam olduğu, bakanlıkların taşra teşkilatının vali ve kaymakamların emri altında olduğu, bakanlıkların taşra teşkilatının başında il ve ilçe idare şube başkanlarının bulunacağı, bu teşkilatta görev yapan ikinci derece memurların il ve ilçe idare şube başkanlarına bağlı olarak görev yapacakları anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle il ve ilçe idare şube başkanlarının bakanlıkların taşra teşkilatında görev yapan ikinci derece memurların amiri olduğu ve -teşkilatın başında olduğundan- il ve ilçe idare şube başkanlarının bulundukları yerde ilgili bakanlığın en büyük memuru olduğu ayrıca bakanlıkların taşra teşkilatının valinin ve kaymakamın emri altında olduğu Kanun'da açıkça düzenlenmiştir.

12. Dava konusu CBK kuralı defterdarın bulunduğu ilde bakanlığın en büyük memuru ve il ve bağlı ilçeler teşkilatının amiri sıfatını haiz olduğunu düzenlemektedir. Ancak söz konusu kanuni düzenlemelerde vali ve kaymakamın bulunduğu il ve ilçede idarenin başı olduğu, Bakanlıkların taşra teşkilatının bunların emri altında olduğu, Bakanlıkların taşra teşkilatının başında il ve ilçe idare şube başkanlarının görev yapacağı ve Bakanlığın diğer memurlarının il ve ilçe idare şube başkanlarının emri altında görev yapacağı hüküm altına alındığından kural olmasaydı anılan kanuni düzenlemelerin uygulanacağı, dolayısıyla kuralın kanunla açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olduğu sonucuna varılmıştır.

13. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca aynı fıkranın birinci, ikinci ve üçüncü cümleleri yönünden incelenmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

C. CBK'nın 4. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın 241. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının *"...Defterdarlık Uzmanı ve Defterdarlık Uzman Yardımcısı ile defterdarlıkların teşkilat ve görev alanına giren konularda teftiş, denetim, soruşturma ve inceleme işleri yaptırmak üzere..."* Bölümünün *"...Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Uzman Yardımcısı ile..."* Şeklinde Değiştirilmesinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

14. Kuralla, Bakanlık taşra teşkilatında muhasebe uzmanı ve muhasebe uzman yardımcısının istihdam edilebileceği düzenlenmiştir.

15. Kuralın da içinde yer aldığı (1) numaralı CBK'nın 241. maddesinin (1) numaralı fıkrasının -muhasebe uzmanı ve muhasebe uzman yardımcılarının istihdamı açısından- atıfta bulunduğu 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 44. maddesinde Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının taşra teşkilatlarında uzman ve uzman yardımcısı istihdam edilmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

16. Anılan maddenin birinci fıkrasında Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin CBK'larda öngörülmesi kaydıyla taşra teşkilatlarında uzman ve uzman yardımcısı istihdam edilebileceği düzenlenmiştir.

17. Maddenin ikinci fıkrasında bu kadro veya pozisyonlarda istihdam edilecekler hakkında 657 sayılı Kanun'un ek 41. maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ile yabancı dil ve tez hazırlama şartı hariç olmak üzere beşinci fıkrasında yer alan hükümlerin kıyasen uygulanacağı belirtilmiştir.

18. Maddenin üçüncü fıkrasında bu madde kapsamında istihdam edilecek personelin mesleğe alınması, yetiştirilmesi, yarışma ve yeterlik sınavları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususların kurumlarınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

19. Maddenin dördüncü fıkrasında bu madde kapsamında istihdam edilecek personele teşkilatlanmaya ilişkin CBK'larda öngörülmesi kaydıyla diğer görevlerinin yanı sıra yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yaptırılabileceği, bu şekilde teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yapmakla görevlendirilenlerin yer değiştirme suretiyle atamaya tabi tutulacağı, uzman ve uzman yardımcılarına teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma işlerine ilişkin görevlendirmelerinde 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun 33. maddesinin (b) fıkrası hükmünün uygulanacağı, bunların görevlendirme, çalışma ve yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esasların kurumlarınca çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

20. Maddenin beşinci fıkrasında ise madde kapsamında ilk defa ihdas edilecek uzman ve uzman yardımcısı kadrolarında bulunanların defterdarlık uzman ve uzman yardımcıları için mevzuatında kadrolarına bağlı olarak öngörülmüş olan mali ve sosyal hak ve yardımlar ile 657 sayılı Kanun'un 36. maddesinin "*Ortak Hükümler*" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendi hükmünden aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlanacağı hüküm altına alınmıştır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

21. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralla defterdarlık uzmanı ve defterdarlık uzman yardımcısı olarak görev yapanların muhasebe uzmanı ve muhasebe uzman yardımcısı olarak ünvanlarının değiştirildiği ancak ünvan değişikliği gibi özlük haklarını doğrudan etkileyen düzenlemelerin kanunla yapılması gerektiği, 657 sayılı Kanun'da defterdarlık uzmanı ve defterdarlık uzman yardımcısına ilişkin düzenlemelerin bulunduğu gözetildiğinde kuralın Kanun'da açıkça düzenlenen hususlara ilişkin olduğu belirtilerek Anayasa'nın 2., 7., 10., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

22. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 7. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu hususlaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

23. Personel istihdamı idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup idarenin kuruluş ve görevlerinin bir parçasını oluşturmaktadır (AYM, E.2018/123, K.2022/138, 9/11/2022, § 55).

24. Kuralda Bakanlık taşra teşkilatında 657 sayılı Kanun'un ek 44. maddesine göre muhasebe uzmanı ve muhasebe uzman yardımcısı istihdam edilebilmesine imkân sağlayan bir düzenleme öngörüldüğü gözetildiğinde kuralın yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu açıktır.

25. Kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevler ile ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir.

26. Dava dilekçesinde dava konusu kuralla ünvan değişikliği yapıldığı ileri sürülmüş ise de kural, ünvan değişikliğine ilişkin bir düzenleme içermemektedir. Kuralda Bakanlığın taşra teşkilatında muhasebe uzmanı ve muhasebe uzman yardımcısı istihdam edilebileceği öngörülmüştür.

27. Personel istihdamı ile teşkilat arasında yakın bir ilişki olup istihdam hususu düzenlenmeden bir bakanlığın teşkilatlanmasından söz edilemeyeceğinden bakanlık ve bağlı kuruluşlarında personel istihdamıyla ilgili düzenlemelerin de Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile yapılması mümkündür. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 106. maddesiyle bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır (AYM, E.2020/54, K.2022/165, 29/12/2022, § 23; E.2018/123, K.2022/138, 9/11/2022, § 58).

28. 657 sayılı Kanun'un ek 44. maddesinde bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin CBK'larda öngörülmesi kaydıyla taşra teşkilatlarında uzman ve uzman yardımcısı istihdam edilebileceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla anılan

Kanun'un ek 44. maddesinde öngörüldüğü şekilde bakanlıkların taşra teşkilatında uzman ve uzman yardımcısı istihdamı ancak bu yönde bir CBK hükmünün varlığıyla işlerlik kazanmakta, kullanılabilir hâle gelmektedir. Bu bağlamda kuralla muhasebe uzman ve muhasebe uzman yardımcılarının istihdamına dair bir düzenleme öngörülmemiş olsaydı anılan personelin istihdamı mümkün olmayacak, başka bir deyişle belirtilen kanun hükmü bu konuya doğrudan uygulanabilecek bir hüküm niteliği taşımayacaktı. Bu itibarla anılan Kanun hükmünün kuralla aynı alanda hüküm ifade etmediği, başka bir deyişle açıkça aynı konuyu düzenlemediği anlaşılmaktadır (bazı değişikliklerle birlikte AYM, E.2023/61, K.2024/10, 18/1/2024, § 17).

29. Bakanlığın taşra teşkilatında muhasebe uzmanı ve muhasebe uzman yardımcısı istihdam edilebilceğine ilişkin bir kanuni düzenleme saptanmamıştır. Bu itibarla kural, kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin değildir.

30. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

31. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

32. Hukuk devletinin temel unsurlarından biri belirlilik ilkesidir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarına göre anılan ilke, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmasını gerektirmektedir.

33. Anılan ilkenin yürütmenin asli düzenleyici işlemi niteliğinde olan CBK'lar bakımından da geçerli olduğunda şüphe bulunmamaktadır (AYM, E.2022/113, K.2023/112, 22/6/2023, § 29; E.2018/149, K.2022/163, 29/12/2022, § 26; E.2019/96, K.2022/17, 24/2/2022, § 47; E.2018/134, K.2021/13, 3/3/2021, § 38; E.2018/125, K.2020/4, 22/1/2020, § 28).

34. Dava konusu kuralla Bakanlığın taşra teşkilatında muhasebe uzmanı ve muhasebe uzman yardımcısı istihdam edilebileceği belirtilmiş, istihdama ilişkin usul ve esaslar hakkında da 657 sayılı Kanun'un ek 44. maddesine atıfta bulunulmuştur. Dolayısıyla kuralda düzenlemeye konu olan bu alanda hukuk devletinin temel unsurlarından biri olan belirlilik ilkesinin gereği olarak kurallaştırmanın yapıldığından söz edilebilmesi için kuralın atıfta bulunduğu kanun hükmünde anılan personelin istihdamına ve bununla bağlantılı olarak hukuki statülerine ilişkin temel ilkelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olarak belirlenmiş olması gerekir.

35. Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının uzman ve uzman yardımcısı istihdamı temel olarak anılan Kanun'un ek 41. ve ek 44. maddelerinde düzenlenmiş olup anılan kanun hükümleri uzman istihdamı konusunda genel hüküm niteliği taşımaktadır. Bu kapsamda bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilecek uzman ve uzman yardımcılarının nitelikleri, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, atanmaları, görev ve yetkileri, mali ve sosyal hakları ile çalışma usul ve esasları gibi onların hukuki statülerini belirlemeye yönelik temel ilkelere kanun hükmünde yer verilmiştir (AYM, E.2019/111, K.2023/63, 5/4/2023, § 229).

36. Bu bağlamda Kanun'un ek 44. maddesinde, anılan madde kapsamında personel istihdamına ilişkin usul ve esaslar açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel şekilde tespit edildiğinden kuralda bu yönüyle herhangi bir belirsizlik bulunmamaktadır.

37. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 10. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Ç. CBK'nın 11. Maddesiyle (1) Numaralı CBK'nın Altıncı Kısmının Sekizinci Bölümüne Eklenen Geçici 3. Maddenin (1) Numaralı Fıkrasının (e) Bendinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

38. (1) numaralı CBK'nın 239. maddesinde yer alan "*Bakanlık taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.*" şeklindeki düzenleme, (161) numaralı CBK'nın 3. maddesiyle "*Bakanlığın taşra teşkilatı, muhasebat ve muhakemat birimlerinden oluşur. Bu birimler görevlerini, Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatı amiri olan defterdara bağlı çalışarak yürütür. Defterdar, bulunduğu ilde Bakanlığın en büyük memuru ve il ve bağlı ilçeler teşkilatının amiri sıfatını haizdir.*" şeklinde değiştirilmiştir.

39. (1) numaralı CBK'nın Altıncı Kısmı'nın Sekizinci Bölümü'ne (161) numaralı CBK'nın 11. maddesiyle eklenen geçici 3. maddenin birinci fıkrasında da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Bakanlığın taşra teşkilatı olan defterdarlıkların kapatıldığı belirtilmiş, ayrıca mülga defterdarlıklarca kullanılan taşınır ve taşınmazların devri veya tahsisine ilişkin hususlar düzenlenmiş, personelin nakline ilişkin hususlar açıklanmıştır.

40. Anılan maddenin ikinci fıkrasında ise mevzuatta görev, yetki ve sorumluluk yönüyle defterdarlığa ve defterdar yardımcılığına yapılmış atıfların Gelir İdaresi Başkanlığına (GİB) bağlı defterdarlığa, defterdara ve defterdar yardımcısına yapılmış atıfların GİB'e bağlı defterdara, personel müdürlüğüne, personel müdürüne ve personel müdür yardımcısına yapılmış atıfların sırasıyla GİB taşra teşkilatındaki ilgili müdürlüğe, müdüre, müdür yardımcısına, defterdarlık uzmanına ve defterdarlık uzman yardımcısına yapılan atıfların sırasıyla muhasebe uzmanına ve muhasebe uzman yardımcısına yapılmış sayılacağı belirtilmiştir.

41. Dolayısıyla (161) numaralı CBK ile yapılan düzenlemelerle; Bakanlığın taşra teşkilatının yeniden yapılandırıldığı, bu teşkilatın muhasebat ve muhakemat birimleriyle sınırlı tutulduğu, anılan birimlerin GİB'e bağlı defterdarlık emrinde görevlerini yürütmesinin ve daha önce Bakanlığın taşra teşkilatı tarafından yürütülen bir kısım işlerin GİB'e bağlı defterdarlık eliyle yürütülmesinin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

42. Kural da Bakanlığın taşra teşkilatındaki bu değişikliklerin bir sonucu olarak, anılan teşkilatın kadro ve pozisyonlarında bulunanlardan mülga defterdarlıklarda istihdam edilenlerin Bakanlık taşra teşkilatı ile GİB'e bağlı defterdarlıkların kadro ve pozisyonlarına atanmaları hakkında 375 sayılı KHK'nın ek 33. madde hükümlerinin uygulanmasını öngörmektedir.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

43. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralın dayanağı olan 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin (KHK) ek 33. maddesinin Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edildiği, bu iptal hükmünün 4/6/2025 tarihinde yürürlüğe gireceği, anılan kararda söz konusu düzenlemenin mülkiyet hakkıyla ilgili olduğunun belirtildiği, kamu görevlilerinin mali, sosyal ve özlük haklarının kanunla düzenlenmesi gerektiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 35., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

44. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 6., 7., 8., 35. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu hususta inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

45. Kural teşkilat yapısındaki değişiklik nedeniyle mülga defterdarlıklarda istihdam edilen personelin Bakanlık taşra teşkilatı ile GİB'e bağlı defterdarlıkların kadro ve pozisyonlara atanmasına ilişkin olduğundan yürütme yetkisine ilişkin bir konuyu düzenlemektedir.

46. 375 sayılı KHK'nın ek 33. maddesinin birinci fıkrasında, kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlarında CBK'larla gerçekleştirilen düzenlemeler sonucu kadro veya pozisyonunun bulunduğu kurumun veya birimin görevleri, ilgili CBK hükümlerine göre diğer kurum veya birimlere verilen personelin ilgili kadro ve pozisyonlara atanmasına ilişkin usul ve esaslara yer verilmiştir.

47. Anılan fıkranın (a) bendinde, söz konusu KHK'nın ek 37. maddesi kapsamındaki yönetici kadro veya pozisyonlarında bulunanların görevlerinin ilgili CBK'nın yürürlüğe girdiği tarihte sona ereceği ve haklarında anılan madde hükümlerinin uygulanacağı, bu tarihten itibaren bir ay içinde talepte bulunmaları hâlinde anılan madde hükümleri uygulanmak suretiyle görevlerin verildiği kurum veya birimdeki ilgili kadro veya pozisyonlara atanacakları hüküm altına alınmıştır.

48. Fıkranın (b) bendinde KHK'nın ek 35. ve ek 37. maddeleri kapsamında olmayan yönetici kadro veya pozisyonlarında bulunanların görevlerinin ilgili CBK'nın yürürlüğe girdiği tarihte sona ereceği, bunların görevlerin verildiği kurum veya birimde durumlarına ve statülerine uygun kadro veya pozisyonlara atanacakları belirtilmiştir.

49. (c) bendinde, 657 sayılı Kanun'un 36. maddesinin "*Ortak Hükümler*" başlıklı bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde sayılan kadrolar ile mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri ve yeterlikleri aynı veya benzer nitelik arz eden kadro veya pozisyonlarda bulunanların görevlerin verildiği kurum veya birimde eşdeğer nitelikteki ve statülerine uygun kadro veya pozisyonlara atanması öngörülmüştür.

50. (ç) bendinde, ilgili mevzuatı uyarınca görevde yükselme sınavıyla atanılabilecek kadro veya pozisyonlarda bulunanların görevlerin verildiği kurum veya birimde durumlarına ve statülerine uygun aynı veya eş değer kadro veya pozisyonlara, fıkranın (d) bendinde ise önceki bentler kapsamına girmeyen personelin görevlerin verildiği kurum veya birimde durumlarına ve statülerine uygun aynı veya eş değer kadro veya pozisyonlara en geç bir ay içinde atanacakları hükme bağlanmıştır.

51. Fıkranın bentlerini bağlayan hükmünde bu fıkra kapsamındaki personelin atama işlemi yapılıncaya kadar ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilecekleri ve bu süreçte eski kadro veya pozisyonlarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal haklarını almaya devam edecekleri belirtilmiştir.

52. Ek 33. maddenin sekizinci fıkrasında ise birinci fıkranın (b), (c), (ç) ve (d) bentleri uyarınca atanan memur ve sözleşmeli personelin yeni kadro veya pozisyonlarına atandıkları tarih itibarıyla eski kadro veya pozisyonlarına ilişkin olarak en son ayda aldıkları sözleşme ücreti, ücret, tazminat, aylık, ek gösterge, ikramiye, her türlü zam ve tazminatları, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin toplam net tutarının atandıkları yeni kadro veya pozisyonlara ilişkin olarak yapılan ücret, tazminat, aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları, ek ödeme ve benzeri adlarla yapılan her türlü ödemelerin toplam net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarının herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın fark kapanıncaya kadar ayrıca tazminat olarak ödeneceği, atandıkları kadro veya pozisyon ünvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlarla kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verileceği hükme bağlanmıştır.

53. Kuralda anılan maddeye atıfta bulunulmakla yetinilmiştir. Kural olmasaydı CBK ile yapılan düzenlemeler kapsamında teşkilat yapısındaki değişiklikten dolayı personelin ilgili kadro ve pozisyonlara atanması hususunda anılan KHK hükmü doğrudan uygulanabilecektir. Bu açıdan bakıldığında kuralın mülga defterdarlıklarda istihdam edilen personelin Bakanlık taşra teşkilatı ile GİB'e bağlı defterdarlıkların kadro ve pozisyonlara atanmasında hangi mevzuat hükümlerinin uygulanacağını açıklığa kavuşturmak amacıyla ihdas edildiği anlaşılmaktadır. Bu yönüyle kural, söz konusu personelin mali hakları ve diğer özlük hakları açısından yeni bir hukuki durum oluşmasına neden olmadığından mülkiyet hakkına ilişkin bir hususu düzenlememektedir.

54. Bu itibarla kural Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevler ile ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir. Kuralın teşkilat yapısındaki değişikliğe ilişkin olduğu gözetildiğinde kuralla münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda düzenleme yapıldığı da söylenemez.

55. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

56. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

57. Dava konusu kuralla, Bakanlığın teşkilat yapısındaki değişikliklerden dolayı mülga defterdarlıklarda istihdam edilenlerin Bakanlık taşra teşkilatı ile GİB'e bağlı defterdarlıkların kadro ve pozisyonlarına atanmaları hakkında 375 sayılı KHK'nın ek 33. maddesinin uygulanması öngörülmüştür.

58. Kuralın atıfta bulunduğu anılan maddede, ilgili personelin atanması hususuna ilişkin usul ve esaslar açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel şekilde düzenlendiğinden kuralda herhangi bir belirsizlik bulunmamaktadır.

59. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

D. CBK'nın 16. Maddesiyle (4) Numaralı CBK'nın 154. Maddesine Eklenen (2) Numaralı Fıkranın İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

60. Dava dilekçesinde özetle; (1) numaralı CBK'nın 239. maddesinin (1) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesine yönelik gerekçelerle kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

61. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., 8., 11. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu hususta inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

62. Kuralla, bulunulan ilde Bakanlığın taşra teşkilatındaki işlemlerin mevzuat hükümlerine göre yürütülmesi, denetlenmesi, merkez ve taşradan sorulan soruların

cevaplandırılması, kanuna aykırı hareketi görülenler hakkında takibatta bulunulması hususlarından GİB'e bağlı defterdarın görevli ve sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

63. Anayasa Mahkemesi memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önce değerlendirmiştir. Bu kapsamda memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev, yetki ve sorumluluklarının Anayasa'nın 128. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiğinden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi uyarınca CBK ile düzenlenemeyeceğine karar verilmiştir (AYM, E.2019/96, K.2022/17, 24/2/2022, §§ 58-61; E.2018/118, K.2023/180, 26/10/2023, § 321, 322; E.2020/88, K.2023/224, 27/12/2023, §§ 40-42; E.2019/30, K.2023/227, 28/12/2023, §§ 162-164; E.2021/89, K.2024/8, 18/1/2024, §§ 18-20; E.2021/131, K.2024/51, 22/2/2024, §§ 84-87).

64. Anayasa'nın 128. maddesi anlamında *kamu görevlisi* olduğunda tereddüt bulunmayan GİB'e bağlı defterdarın görev, yetki ve sorumluluklarına yönelik bir düzenleme öngören kural yönünden anılan kararlardan ayrılmayı gerektirir bir durum bulunmamaktadır. Bu itibarla kuralın konu bakımından yetki kuralları açısından CBK ile düzenlenemeyecek bir konuya ilişkin olduğu anlaşılmaktadır.

65. Açıklanan nedenle kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Basri BAĞCI, Recai AKYEL, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI bu görüşe katılmamışlardır.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

E. CBK'nın 20. Maddesiyle Ekli (1) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadro ve Pozisyonların İptal Edilerek (2) Numaralı CBK'ya Ekli Cetvellerin İlgili Bölümlerinden Çıkarılmasının ve Ekli (2) Sayılı Liste'de Yer Alan Kadroların İhdas Edilerek Anılan CBK'ya Ekli (1) Sayılı Cetvel'in İlgili Bölümlerine Eklenmesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

66. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralın genel idare esaslarına göre yürütülmekte olan kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden yöneticiler ve personele ilişkin olduğu, bunların kadrolarına ve bu kadroların ihdas ve iptaline ilişkin hükümlerin kanunla düzenlenmesi gerektiği, kadroya bağlı olarak kamu görevlilerine yapılacak harcamalar ve ayrılacak ödeneklerin bütçeyle ilgili olduğu, bu kapsamda CBK çıkarma yetkisinin anayasal çerçeve dışında kullanıldığı, yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisinin tanındığı, bu durumun yasama

yetkisinin devredilemezliği, Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ile kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bağdaşmadığı, kuralla içerik ve kapsam bakımından benzer düzenlemelerin Anayasa'ya aykırı olduğuna Anayasa Mahkemesince hükmedildiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 6., 7., 8., 11., 104., 128., 153. ve 161. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

67. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 6., 7., 8., 11., 128., 153. ve 161. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu hususta inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

68. Kural, Bakanlığa ve GİB'e ilişkin bazı kadro ve pozisyonların iptal edilerek (2) numaralı CBK'ya ekli cetvellerin ilgili bölümlerinden çıkarılması ile Bakanlığa ve GİB'e ilişkin bir kısım kadroların ihdas edilerek (2) numaralı CBK'ya ekli (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesini öngörmektedir.

69. Anayasa Mahkemesi bakanlıkların ve bağlı kuruluşlarının, CBK ile kurulan kamu tüzel kişiliklerinin, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaline ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önceki bazı kararlarında değerlendirmiştir. Bu kapsamda söz konusu kurum ve kuruluşların kadrolarının ihdası ve iptaliyle ilgili düzenlemelerin idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu, Anayasa'da CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevlerle ilgisinin bulunmadığı ve Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasının *"Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir."* ile Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasının *"Kamu tüzel kişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur."* şeklindeki hükümleriyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönünün de bulunmadığı ifade edilmiştir (AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, §§ 17-22; E.2021/50, K.2021/89, 16/12/2021, §§ 18-23; E.2021/91, K.2021/106, 30/12/2021, §§ 19-25; E.2018/119, K.2020/25, 11/6/2020, §§ 27, 28; E.2022/37, K.2023/44, 9/3/2023, §§ 9, 10).

70. Bakanlığa ve Bakanlığın bağlı kuruluşu olan GİB'e ilişkin olarak bazı kadroların ihdas ve iptal edilmesini öngören, dolayısıyla anılan Bakanlığın ve bağlı kuruluşunun teşkilat yapısıyla ilgili bir düzenleme öngören kural yönünden anılan kararlardan ayrılmayı gerektirir bir durum bulunmamaktadır.

71. Bu itibarla kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

72. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

73. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşe katılmamışlardır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

74. Kuralla Bakanlığa ve GİB'e ilişkin olarak ihdas ve iptal edilen kadro ve pozisyonların sayıları açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiği gözetildiğinde kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerini ihlal eden bir yön bulunmamaktadır.

75. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

IV. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

76. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında *"Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez."* denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanmak suretiyle Anayasa Mahkemesinin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

77. (161) numaralı CBK'nın 16. maddesiyle (4) numaralı CBK'nın 154. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkraya ilişkin iptal hükmünün kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

V. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

78. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralların uygulanmaları hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

2/7/2024 tarihli ve (161) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 3. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 239. maddesinin (1) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesine yönelik yürürlüğün durdurulması talebinin, koşulları oluşmadığından REDDİNE,

B. 16. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 154. maddesine eklenen (2) numaralı fıkraya yönelik iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu fıkraya ilişkin yürürlüğün durdurulması talebinin REDDİNE,

C. 1. 4. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 241. maddesinin (1) numaralı fıkrasının *"...Defterdarlık Uzmanı ve Defterdarlık Uzman Yardımcısı ile defterdarlıkların teşkilat ve görev alanına giren konularda teftiş, denetim, soruşturma ve inceleme işleri yaptırmak üzere..."* bölümünün *"...Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Uzman Yardımcısı ile..."* şeklinde değiştirilmesine,

2. 11. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Altıncı Kısmının Sekizinci Bölümüne eklenen geçici 3. maddenin (1) numaralı fıkrasının (e) bendine,

3. 20. maddesiyle;

a. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadro ve pozisyonların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ekli cetvellerin ilgili bölümlerinden çıkarılmasına,

b. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ekli (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesine,

yönelik iptal talepleri 10/7/2025 tarihli ve E.2024/148, K.2025/148 sayılı kararla reddedildiğinden bu bende, değişikliğe, eklemeye ve çıkarmaya ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

10/7/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI. HÜKÜM

2/7/2024 tarihli ve (161) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 3. maddesiyle 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin değiştirilen 239. maddesinin (1) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

B. 4. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 241. maddesinin (1) numaralı fıkrasının *"...Defterdarlık Uzmanı ve Defterdarlık Uzman Yardımcısı ile*

defterdarlıkların teşkilat ve görev alanına giren konularda teftiş, denetim, soruşturma ve inceleme işleri yaptırmak üzere..." bölümünün "*...Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Uzman Yardımcısı ile...*" şeklinde değiştirilmesinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

C. 11. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Altıncı Kısmının Sekizinci Bölümüne eklenen geçici 3. maddenin (1) numaralı fıkrasının (e) bendinin,

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ç. 16. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 154. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Basri BAĞCI, Recai AKYEL, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ile Metin KIRATLI'nın karşıoyları ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 65. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

D. 20. maddesiyle;

1. Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadro ve pozisyonların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ekli cetvellerin ilgili bölümlerinden çıkarılmasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ekli (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesinin,

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Hasan Tahsin GÖKCAN, Engin YILDIRIM ile Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

10/7/2025 tarihinde karar verildi.

Başkan Kadir ÖZKAYA	Başkanvekili Hasan Tahsin GÖKCAN	Başkanvekili Basri BAĞCI
Üye Engin YILDIRIM	Üye Rıdvan GÜLEÇ	Üye Recai AKYEL
Üye Yusuf Şevki HAKYEMEZ	Üye Yıldız SEFERİNOĞLU	Üye Selahaddin MENTEŞ
Üye İrfan FİDAN	Üye Muhterem İNCE	Üye Yılmaz AKÇİL
Üye Ömer ÇINAR	Üye Metin KIRATLI	

Esas No : 2024/148
Karar No : 2025/148

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz çoğunluğu tarafından; 2/7/2024 tarihli ve (161) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin; 4. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 241. maddesinin (1) numaralı fıkrasının *"...Defterdarlık Uzmanı ve Defterdarlık Uzman Yardımcısı ile defterdarlıkların teşkilat ve görev alanına giren konularda teftiş, denetim, soruşturma ve inceleme işleri yaptırmak üzere..."* bölümünün *"...Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Uzman Yardımcısı ile..."* şeklinde değiştirilmesinin konu bakımından yetki yönünden; 11. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Altıncı Kısmının Sekizinci Bölümüne eklenen geçici 3. maddenin (1) numaralı fıkrasının (e) bendiyle yapılan kadro ve pozisyonlara atama yetkisinin konu bakımından yetki yönünden; 20. maddesiyle; Ekli (1) Sayılı Liste'de yer alan kadro ve pozisyonların iptal edilerek 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ekli cetvellerin ilgili bölümlerinden çıkarılmasının; yine Ekli (2) Sayılı Liste'de yer alan kadroların ihdas edilerek (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ekli (I) Sayılı Cetvel'in ilgili bölümlerine eklenmesinin, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığı görüşüyle iptal istemlerinin reddine karar verilmiştir. Bu kurallarla ilgili konu bakımından yetki yönüyle yapılan anayasal denetimde ulaşılan sonuçlara katılamamaktayım.

2. Benzer düzenlemeler içeren ve daha önce Mahkememiz tarafından incelenen 60 numaralı CBK ile 1 numaralı CBK'nın ilgili maddelerinde yapılan değişikliklerin iptal isteminin reddine dair E. 2021/91 - K. 2021/106 sayılı, yine 2020/29 E. – 2022/155 K. sayılı ve 2018/149 E. – 2022/163 ve E. 2022/68 – K. 2024/26 sayılı kararlara yazdığım karşıoy gerekçelerim yukarıda belirtilen düzenlemeler bakımından da geçerlidir. Dolayısıyla incelenen kural ile ekli listeyle kadro ihdası ve eklenmesi yönündeki kuralın yasak alanda düzenleme yaptığı ve *konu bakımından yetki yönünden* Anayasanın 104. maddesinin 17. fıkrasının 3. cümlesine aykırı olduğu için iptal edilmesi gerektiği görüşündeyim.

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

2/7/2024 tarihli ve (161) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 16. maddesiyle 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 154. maddesine eklenen (2) numaralı fıkranın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. İptal kararının gerekçesinde, kuralın kamu görevlilerinin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenleme içerdiği belirtilerek Anayasa'nın 128. maddesine göre anılan hususların münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

İptali talep edilen kuralda defterdarın, bulunduğu ilde Hazine ve Maliye Bakanlığının taşra teşkilatındaki işlemlerin mevzuat hükümlerine göre yürütülmesi, denetlenmesi, merkez ve taşradan sorulan soruların cevaplandırılması, kanuna aykırı hareketi görülenler hakkında takibatta bulunulmasından görevli ve sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ila dördüncü cümleleri uyarınca CBK'larla yapılacak düzenlemelerin konu bakımından yetki yönünden; yürütme yetkisine ilişkin olması, Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili olmaması, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen ya da kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin olmaması gerekir.

Anayasa Mahkemesi bakanlıklarda ve bağlı kuruluşlarında istihdam edilen personelin görev ve yetkilerinin belirlenmesine ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önce bazı kararlarında değerlendirmiş ve söz konusu düzenlemelerin Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı olmadığı sonucuna ulaşmıştır (AYM, E.2018/123, K.2022/138, 9/11/2022, §§ 19-30; E.2021/86, K.2023/34, 22/2/2023, §§ 20-25).

Belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan kamu kurum ve kuruluşlarının personelinin görev ve yetkilerinin belirlenmesine ilişkin düzenlemeler, kurumun teşkilat yapısıyla ve o hizmet alanında yerine getirmesi gereken görevler ve bu amaçla kullanabileceği yetkilerle ilgili olup dolayısıyla idarenin teşkilat yapısı ile görev ve yetkilerinin belirlenmesinin bir parçasını oluşturmaktadır.

Personelin görev ve yetkilerinin kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapısı ile görev ve yetkilerine ilişkin olduğu ve kuralla Gelir İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatını oluşturan defterdarlıkların amiri olan defterdarın görev ve yetkilerine ilişkin düzenleme öngörüldüğü gözetildiğinde kuralın yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu anlaşılmaktadır.

Defterdarın görev ve sorumluluklarına ilişkin kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevler ile ilgili herhangi bir düzenleme de içermemektedir.

Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi uyarınca CBK'lar bakımından aranan bir diğer husus, CBK kuralının Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken konulara ilişkin olmaması gereğidir. Anayasa koyucunun bir konunun kanunla düzenlenmesini özel olarak öngörmesi bu alanın münhasıran kanunla düzenlenmesini istediği anlamına gelir. Bu kapsamda Anayasa bir konunun kanunla düzenleneceğini öngörmüşse bu konuda CBK çıkarılamaz. Bununla birlikte Anayasa'da CBK'larla düzenleneceği özel olarak belirtilen konularda CBK'larla düzenleme yapılması mümkündür (AYM, E.2018/127, K.2021/18, 18/3/2021, § 40).

Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*" denilmek suretiyle bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenebileceği özel olarak belirtilen konular kapsamında kalmaktadır (AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, § 21).

Bu bağlamda Anayasa'nın CBK'lar tarafından düzenleneceğini özel olarak öngördüğü bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasının düzenlenmesi kapsamında, bu konularla sınırlı olmak üzere Anayasa'nın 128. maddesinde belirtilen hususlarda düzenleme yapılabilir.

Gelir İdaresi Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı olarak kurulmuş olup Bakanlığın teşkilat yapısı içinde yer almaktadır. Bu çerçevede, kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında CBK ile düzenlenmesi öngörülen bakanlıkların teşkilat yapısı ile görev ve yetkilerine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Zira yukarıda da belirtildiği üzere kamu kurum ve kuruluşlarının dolayısıyla personelin görev ve yetkileri ile teşkilat arasında yakın bir ilişki olup görev ve yetkiler belirlenmeden bir kurum ve kuruluşun teşkilatlanmasından söz edilmesi hukuken mümkün değildir. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü de bulunmamaktadır.

Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle kuralın, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı olmadığı sonucuna ulaşıldığından, aksi yönde oluşan çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Başkanvekili	Üye	Üye
Basri BAĞCI	Recai AKYEL	İrfan FİDAN

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI

Esas No : 2024/148
Karar No : 2025/148

KARŞIOY GEREKÇESİ

Dava konusu kuralın konu yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırılık taşıdığı kanaatiyle çoğunluk kararına katılmadım.

Üye
Engin YILDIRIM

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz çoğunluğunun 2/7/2024 tarihli ve (161) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 4. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 241. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...Defterdarlık Uzmanı ve Defterdarlık Uzman Yardımcısı ile defterdarlıkların teşkilat ve görev alanına giren konularda teftiş, denetim, soruşturma ve inceleme işleri yaptırmak üzere..." ibaresinin "...Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Uzman Yardımcısı ile..." şeklinde değiştirilmesinin, 11. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Altıncı Kısmının Sekizinci Bölümüne eklenen geçici 3. maddenin (1) numaralı fıkrasının (e) bendinin ve 20. maddesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ilişkin kanaatlere aşağıda belirttiğim gerekçelerle katılmamaktayım:

A.4. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 241. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...Defterdarlık Uzmanı ve Defterdarlık Uzman Yardımcısı ile defterdarlıkların teşkilat ve görev alanına giren konularda teftiş, denetim, soruşturma ve inceleme işleri yaptırmak üzere..." ibaresinin "...Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Uzman Yardımcısı ile..." şeklinde değiştirilmesi:

2. İptali talep edilen ibarenin içinde yer aldığı kuralda iptali istenen ibare bağlamında Hazine ve Maliye Bakanlığının taşra teşkilatında 657 sayılı Kanun'un ek 44. maddesine göre Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Uzman Yardımcısı istihdam edilebileceği hüküm altına alınmaktadır.

3. 657 sayılı Kanun'un ek 44. maddesinde bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde öngörülmesi kaydıyla taşra teşkilatlarında uzman ve uzman yardımcısı istihdam edilebileceği, uzman ve uzman yardımcısı istihdamında, bu Kanun'un ek 41. maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ile yabancı dil ve tez hazırlama şartı hariç olmak üzere beşinci fıkrasında yer alan hükümlerin kıyasen uygulanacağı, uzman ve uzman yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma ve yeterlik sınavları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususların kurumlarınca çıkarılan yönetmelikte düzenleneceği, bu madde kapsamında istihdam edilen uzman ve uzman yardımcılarına teşkilatlanmaya ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde öngörülmesi kaydıyla diğer görevlerinin yanı sıra yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yaptırılabileceği ve benzeri hükümler yer almaktadır.

4. Dolayısıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 41. ve ek 44. maddelerindeki düzenlemelerden dava konusu ibarenin göndermede bulunduğu bu maddelerde Anayasa'nın 70. maddesi bağlamında kamu hizmetine girme hakkı ve Anayasa'nın 128. maddesi bağlamında bahse konu uzman ve uzman yardımcılarının özlük hakları ile görev ve yetkileri ile ilgili hususlar düzenlenmektedir.

5. Bu yönü ile konu bakımından yetki yönüyle yapılan denetiminde Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesi gereğince dava konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükmünün Anayasa'nın ikinci kısmının dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler içinde yer alan kamu hizmetine girme hakkı ile ilgili yani

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesi mümkün olmayan alanda düzenleme yaptığı görülmektedir.

6. Yine Anayasa'nın 128. maddesindeki açık hüküm gereğince kanunla düzenleme yapılması gereken konulara ilişkin hususları Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlemesi nedeniyle dava konusu kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi gereğince kanunla düzenleme yapılması gereken alanda düzenleme yapması nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırılık taşımaktadır.

7. Dolayısıyla dava konusu kuralın Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlesi gereğince konu bakımından yetki yönüyle Anayasa'ya aykırı olduğundan iptali gerekmektedir.

B. 11. maddesiyle (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Altıncı Kısmının Sekizinci Bölümüne eklenen geçici 3. maddenin (1) numaralı fıkrasının (e) bendi ve 20. maddesi:

8. İptali talep edilen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerinde kadro ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

9. Dava konusu kurallarda "konu bakımından yetki" boyutu ile Anayasa'ya uygunluk denetiminde Mahkememiz çoğunluğunca Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırılık bulunmadığı kanaatine ulaşılsa da kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı olduğu için iptali gerekmektedir.

10. Nitekim Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kadro ihdası konusunu düzenleyen bir kurala ilişkin Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği bir kararda bu konunun Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesinin Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği görüşünde olduğumdan Mahkememiz çoğunluğunun iptal isteminin reddi yönündeki kanaatine katılmamıştım (Bkz.: E. S.: 2018/119, K. S.: 2020/25, K. T.: 11/06/2020 §§ 6-22, 27-31, 33). Aynı hukuki gerekçelerin kadro ile ilgili düzenlemelerin yer aldığı dava konusu (161) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerinde de geçerli olduğu kanaatindeyim.

11. Dolayısıyla E. S.: 2018/119, K. S.: 2020/25 sayılı kararın karşıoyunda yer verdiğim gerekçelerle (161) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin zikredilen hükümlerinin Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı olması nedeniyle iptali gerektiği kanaatinde olduğum için çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ